

Syöpää sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuksen toteutus

1.1.2025 alkaen

Koulutusmateriaali palveluntuottajille. Julkaistu 12.11.2024

Kuntoutuspalvelujen ryhmä, Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Sisältö

- Syöpää sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuskurssit
- Tavoitteet
- Kohderyhmä
- Ikäkohderyhmät
- Osallistujat
- Kurssin sopiminen ja vahvistaminen
- Rakenne ja kesto
- Kasvokkaisen kuntoutuksen toteutus
- Henkilöstö
- Tilat ja majoitus
- Mittarit
- Nostoja yleisestä osasta
- Kuntoutusraha
- Kelan yhteystiedot

Kela|Fpa®

**Syöpää sairastavan aikuisen
sopeutumisvalmennuskurssit**

Syöpää sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuskurssit

- Kela järjestää seuraavia syöpää sairastavan aikuisten sopeutumisvalmennuskursseja:
  - Suomenkielinen syöpää sairastavan sopeutumisvalmennus, kurssi aikuiselle
  - Suomenkielinen syöpää sairastavan sopeutumisvalmennus, kurssi aikuiselle, parikurssi
    - Kurssille osallistuu asiakas ja asiakkaan puoliso
    - Poikkeuksellisesti kurssille voi osallistua muu läheinen aikuinen perheenjäsen
  - Ruotsinkielinen syöpää sairastavan sopeutumisvalmennus, kurssi aikuiselle, parikurssi
    - Kurssille osallistuu asiakas ja asiakkaan puoliso
    - Poikkeuksellisesti kurssille voi osallistua muu läheinen aikuinen perheenjäsen
    - Asiakas voi osallistua kurssille myös ilman puolisoa tai läheistä.

Kela|Fpa®

Syöpäkurssit tavoitteet

Tavoitteet

- Kurssilla asiakas saa:
  - Tietoa sairaudesta, itsehoidosta sekä keinoista, joilla hän voi itse vaikuttaa omaan toimintakykyynsä
  - Neuvoja omien voimavarojen sekä elämänhallinnan vahvistumiseksi
  - Keinoja selviytyä opiskelussa, työelämässä ja arjessa
  - Vertaistukea

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin kohderyhmä

Syöpäkurssin kohderyhmä

- Yli 18 vuotias, jolla on asianmukaisesti diagnosoitu syöpäsairaus
- Lisäksi:
  - Sairauden ensivaiheen hoito on päätyvässä tai on siirrytty seurantaan
    - Sopivin ajankohta kurssille määräytyy aina yksilöllisen tilanteen mukaisesti
  - Terveystieteiden tutkimuskeskus on arvioinut, että asiakas tarvitsee tilanteessaan sopeutumisvalmennusta ja että asiakas hyötyy siitä
  - Asiakkaan toimintakyky on arvioitu terveystieteiden tutkimuskeskuksessa riittäväksi, jotta hän voi osallistua ryhmämuotoiseen kuntoutukseen täysipainoisesti ja kykenee liikkumaan palveluntuottajan tiloissa ilman jatkuvaa avustamista

Syöpäkurssin ikäkohderyhmät

- Syöpäkurssin ikäkohderyhmät:
  - Nuoret aikuiset (18–39 vuotiaat)
  - Keski-ikäiset (40–64 vuotiaat)
  - Ikääntyneet (yli 65 -vuotiaat)
- Ikäryhmäjaottelussa voimavarakeskeisessä työskentelyssä yhdistävänä tekijänä on:
  - Asiakkaiden elämäntilanne
  - Kuntoutuksen tarpeet ja tavoitteet
- Huomio aina asiakkaan elämäntilanne, kun suunnittelet asiakkaalle sopivaa kurssia

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin osallistujat

Osallistujat

- Kuntoutuskurssille voi osallistua 6-12 asiakasta
- Palveluntuottajan on aloitettava kurssi aikataulun mukaisesti, kun kurssilla on vähintään 7 asiakasta.
- Kuntoutuksen palvelukuvauksessa määriteltyä osallistujien enimmäismäärä ei voi ylittää.
  - Jos kurssilla on jo 12 asiakasta, sille ei voi ottaa kurssilta toiselle esim. sairastumisen vuoksi siirtyviä asiakkaita.
- Jos kurssilla on osallistujia vähemmän kuin 7 osallistujaa, palveluntuottaja voi siirtää kuntoutuksen alkamista tai aloittaa kurssin 6 osallistujalla tai siirtää asiakkaat toiselle kurssille ja poistaa kurssin
- Kurssia ei saa aloittaa ryhmäkoon minimimäärää pienemmällä (< 6) asiakasmäärällä.

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin sopiminen ja vahvistaminen

Kurssin sopiminen ja vahvistaminen

- Sovi asiakkaan kanssa alustavasti kurssin toteutusajankohta 2 viikon kuluessa siitä ajankohdasta, kun asiakkaan kuntoutuspäätös on saapunut.
- Ilmoita asiakkaalle kurssin vahvistunut ajankohta 6 kuukauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun asiakkaalle on annettu kuntoutuspäätös.
- **Huomioitavaa:**
  - Asiakkaan kuntoutuskokonaisuuden on toteuduttava seurantayhteydenottoineen 12 kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.
  - Jos et pysty toteuttamaan asiakkaan kuntoutusta kokonaisuudessaan 12 kuukauden kuluessa kuntoutuspäätöksen antamisesta, ilmoita asiasta Kelan viranomaislinjalle ja asiakkaalle.
  - Asiakkaalla on oltava vahvistettu kurssi tiedossaan 6 kuukauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun kuntoutuspäätös on annettu.

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin rakenne ja kesto

Syöpäkurssin rakenne ja kokonaiskesto

- Toteuta kurssi:
  - 5 vrk kasvokkaisena jaksona (toteutus maanantai-sunnuntai)
- Syöpäkurssin kokonaiskesto on 3-12 kuukautta.
  - Kokonaiskesto on aika kuntoutuspäätöksen antamisesta viimeisen seurantayhteydenoton päättymiseen saakka
  - Huomioi, että yksittäisen asiakkaan kuntoutuskokonaisuuden keston vaikuttavat kurssin alkamisajankohta ja kuntoutuksen toteutuksen kesto
- Toteuta kunkin asiakkaan kuntoutuskokonaisuus asiakkaan kuntoutuspäätöksen voimassaolon aikana (enintään 12 kuukautta)

Kuntoutuskokonaisuus

- Kuntoutuskokonaisuuteen sisältyy:
  - Kutsukirjeen ja esitietolomakkeen lähettäminen asiakkaalle
  - Ennakkoyhteydenotto asiakkaaseen (kuvapuhelu tai puhelu)
  - 5 vuorokautta kasvokkaista kuntoutusta palveluntuottajan toimipisteessä
  - 1 seurantayhteydenotto (kuvapuhelu tai puhelu)

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin toteutus

Syöpäkurssin toteutus

- Sopeutumisvalmennus toteutetaan kasvokkaisena kuntoutuksena ja majoituksella palveluntuottajan toimipisteessä.
- Asiakkaan ja puolison kuntoutuspäivän pituus on vähintään 6 tuntia. Ohjattua kuntoutusta on keskimäärin 5 tuntia/kuntoutuspäivä.
  - Aloituskeskustelu toteutetaan 1-2 ensimmäisen kuntoutuspäivän aikana. Aloituskeskusteluun osallistuu asiakkaan tarpeenmukainen moniammatillisen tiimin ammattihenkilö.
- Asiakkaan kuntoutus toteutetaan pääasiallisesti ryhmämuotoisena ja siihen sisällytetään pienryhmätyöskentelyä.
- Osa kuntoutuksesta toteutetaan asiakkaalle yksilötapaamisina tarvittavien ammattihenkilöiden kanssa, kun se on asiakkaan kuntoutumisessa ja yksilöllisessä tilanteessa tarpeellista.
- Kuntoutusjakson lopussa asiakkaille järjestetään ryhmämuotoinen keskustelu
  - Loppukeskusteluun osallistuu 2 moniammatillisen tiimin ammattihenkilöä

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin henkilöstö

Henkilöstö

1/2

- Moniammatilliseen tiimiin kuuluvat kaikki seuraavat ammattihenkilöt:
  - 1 erikoislääkäri (erikoistumisala syöpätaudit)
  - 3 pakollista ammattihenkilöä
  - Vähintään 2 valinnaista ammattihenkilöä
- Pakolliset ammattihenkilöt:
  - Syöpäsairaanhoitaja tai sairaanhoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK)
  - Psykologi
  - Fysioterapeutti (AMK) tai liikunnanohjaaja
- 1 pakollisista ammattihenkilöistä toimii asiakkaiden yhteyshenkilönä

Henkilöstö

2/2

- Valinnaiset ammattihenkilöt:
  - Sosiaalityöntekijä tai sosionomi (AMK) tai kuntoutuksen ohjaaja (AMK)
  - Seksuaaliterapeutti tai seksuaalineuvoja
  - Ravitsemusterapeutti tai ravintoneuvoja
- Palveluntuottajalla on oltava käytettävissään kaikki kolme em. ammattihenkilöä. Kurssilla tulee käyttää vähintään kahta valinnaista ammattihenkilöä
- Henkilöstöstä nimetään 1 palveluvastaava, jonka tehtävä on organisoida, koordinoida ja varmistaa kuntoutuksen toimivuutta ja tasalaatuisuutta

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin tilat ja majoitus

Tilat

- Kuntoutus toteutetaan palveluntuottajan toimipisteessä, joka on laitousyksikkö. Toimipisteellä on oltava laitoksikölle määritelty tilat ja näiden tilojen on sijaittäva palveluntuottaja toimipisteessä
- Laitosyksikölle määriteltyjen tilojen lisäksi palveluntuottajan toimipisteessä on lisäksi oltava:
  - Toinen ryhmätyötila
  - Kuntosali
  - Liikuntasali
- Asiakas on majoitettava samassa toimipisteessä, jossa kuntoutus toteutuu

Kela|Fpa®

Syöpäkurssin mittarit

Mittarit

- Kuntoutuksen tavoitteet asetetaan kuntoutuksen alussa ja niiden toteutumista arvioidaan kuntoutuksen lopussa
- Pakollinen menetelmä:
  - GAS-menetelmä
- Vapaaehtoiset mittarit ja menetelmät:
  - Muut mahdollisesti tarvittavat mittaus- ja arviointimenetelmät

Nostoja yleisestä osasta

Palvelukuvauksen yleinen osa

1/3

- Kelan kuntoutuksen palvelukuvaus sisältää 2 osaa
  - kuntoutuspalvelun osa
  - yleinen osa
- Osat täydentävät toisiaan ja niitä molempia sovelletaan samanaikaisesti Kelan järjestämän kuntoutuksen toteuttamisessa
- Kuntoutuspalvelun osa on **ensisijainen** yleiseen osaan nähden
- Mahdollisten tarkennusten osalta palveluntuottaja noudattaa **kuntoutuspalvelun osan mukaista menettelyä**
- Kuntoutuksen palvelukuvaukset sitovat palveluntuottajaa osana Kelan ja palveluntuottajan välistä sopimusta

- Palvelukuvauksen yleisessä osassa on tietoa mm.
  - Kuntoutuksen toteutukseen liittyvää yleistä tietoa ja tietoa etäkuntoutuksen toteuttamisesta
  - Kuntoutuspalautteen sisällöstä ja sen laatimisesta
  - Henkilöstömuutoksista ja henkilöstön sijaisuuksista sopimuskauden aikana
  - Vieraan kielen ja toisten kotimaisten kielten tulkkauksesta kuntoutukseen liittyen
  - Kuntoutuksen toteuttamisessa käytettävät tiloista
  - Palveluntuottajan laatutyöstä, toiminnan seurannasta ja tarvittavista luvista sekä vakuutuksista
  - Asiakkaan toimintakyvyn arvioinnista

- Palvelukuvauksen yleisessä osassa on tietoa mm.
  - Asiakasturvallisuuteen liittyvistä asioista
  - Kuntoutuskustannusten laskutuksesta ja maksamisesta
  - Dokumentaatiosta ja kuntoutuksen toteutukseen liittyvästä kirjaamisesta
  - Asiakkaan henkilötietojen käsittelystä ja säilytyksestä
  - Auditoinnista
- Lisäksi yleisessä osassa on
  - Kuntoutuksessa käytettävä sanasto
  - Liite ammatti- ja tehtävänimikkeistä

Nostoja yleisestä osasta

1/5

- Uusia lukuja yleisessä osassa:
  - Etäkuntoutuksen toteutus
    - Luku on niissä palveluissa, joissa on etäkuntoutusta
- Kuntoutuspalvelun toteuttaminen ja laskuttaminen, kun asiakas sairastuu äkillisesti
  - ohjeita kuntoutuspalvelun toteuttamisesta ja laskuttamisesta asiakkaan äkillisen sairastumisen yhteydessä
  - ohjeita tilanteessa jossa kuntoutusjakso keskeytyy asiakkaan sairauden vuoksi

Nostoja yleisestä osasta

2/5

- Uusi asiakas
  - On asiakas, jonka kuntoutuspäätös on myönnetty ko. kalenterivuoden aikana
  - Edellisenä kalenterivuonna myönnetyn kuntoutuspäätöksen saanut asiakas **ei ole** uusi asiakas, vaikka asiakkaan kuntoutuksen toteuttaminen alkaisi tai jatkuisi kuluvan kalenterivuoden aikana
- **Palveluntuottajalla on oltava asiakasta ja kuntoutukseen osallistuvaa läheistä varten seuraava vakuutusturva:**
  - **Toiminnan vastuuvakuutus**, joka kattaa kuntoutusohjelman
  - **Potilasvakuutus**, jos kuntoutusta toteuttaa terveydenhuollon ammattihenkilö, joka antaa terveyden- ja sairaanhoitoa
  - **Ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus**, joka kattaa kuntoutuksen, siihen sisältyvien matkojen aikana tapahtuneet henkilövahingot

- Asiakkaan ja läheisten majoitus
  - Järjestä majoitus kahden hengen huoneessa, jossa on WC ja suihku
- Huomioitavaa 1 hengen huoneen käytöstä
  - Majoita asiakas yhden hengen huoneeseen, jos asiakkaalla on siihen palveluntuottajan lääkärin mielestä perusteltu lääketieteellinen tai muu perusteltu syy. Toteuta huonejärjestely ilman asiakkaalle tai Kelalle koituvaa lisämaksua.
  - Jos asiakas haluaa henkilökohtaisen syyn perusteella majoittua huoneessa yksin ja se on mahdollista järjestää, asiakas maksaa itse siitä aiheutuvan lisämaksun.
  - **Huomioitavaa:** Kela ei korvaa ylimääräisiä 1 hengen huoneen kustannuksia missään tilanteessa

- **Kuntoutuspalaute**

- Laadi kuntoutuspalaute asiakkaan viimeisen tapaamisen jälkeen ja toimita postilla Kelaan
- Toimita palaute viimeistään 2 viikon kuluessa siitä ajankohdasta laskien, kun asiakkaan viimeinen tapaaminen on päättynyt

Huomioitavaa: Palautteen on oltava Kelassa perillä annetun määräajan sisällä

- **Kuntoutuspalautteen liitteet**

- Omat tavoitteeni –lomake
- muut mahdolliset liitteet
- Asiakkaan allekirjoittama alkuperäinen lomake: "Suostumus tutkimukseen osallistumisesta" (KU5)
- Muut mahdolliset liitteet

Syöpää sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuksen toteutus

- Lyhyt kuntoutuspalaute
  - Laadi lyhyt kuntoutuspalaute, jos kuntoutus keskeytyy tai toteutuu useassa jaksossa ja **tarvitaan kirjallinen dokumentti** esim. kuntoutukseen osallistumisesta ja sen edistymisestä
  - Toimita Kelaan, jos asiakkaan kuntoutus on keskeytynyt ja muussa tapauksessa toimita se Kelaan vain tarvittaessa.
  - Ei sisällä liitteitä

Omakuntoutus

- Omakuntoutus on asiakkaan omassa arjessaan toteuttamaa kuntoutusta, joka on suunniteltu yhteistyössä kuntoutuksen ammattihenkilöiden ja asiakkaan kanssa.
- Asiakkaan kuntoutusprosessiin nivotaan mukaan omakuntoutusta, joka sopii parhaiten hänen kuntoutustarpeisiinsa ja –tavoitteisiinsa.

- Lisätietoja: Salminen, A-L. Omakuntoutuksesta yksilön hyvinvoinnin hallintaan. Helsinki: Kela, Työpapereita 168, 2022.

Kela|Fpa®

Kuntoutusraha

Työkykyryhmä, Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Miten palveluntuottajana toimit, että asiakkaan toimeentulo on turvattu kuntoutuksen aikana?

Toteuta kuntoutus palvelukuvauksen mukaisesti

Laadi [osallistumistodistus ohjeen](#) mukaisesti ja anna se asiakkaalle

- Löydät ohjeen Kelan kumppanien verkkosivuilla kohdassa Kuntoutuspalvelut – Palveluntuottajille – Ohjeita palveluntuottajille – Kuntoutuksen järjestäminen - Kuntoutuksen aikana - miten-toimin-jotta-kuntoutukseen-osallistuvan-asiakkaan-kuntoutusraha-maksetaan-oikein

Laadi asiakkaalle uusi osallistumistodistus, jos tiedot muuttuvat

Kuntoutusrahan voi saada, kun

Asiakas on

- 16–67-vuotias
- estynyt tekemästä työtä koko- tai osapäiväisesti kuntoutuksen takia ja kuntoutuspäivä kestää vähintään 4 h matkoineen
  - Jos asiakas lyhentää työpäiväänsä kuntoutuksen vuoksi vähintään 40 % normaalista päivittäisestä työajastaan, maksetaan osakuntoutusrahaa

Kuntoutuksen tavoitteena on työelämään pääseminen, työelämässä pysyminen tai työelämään palaaminen

Kuntoutus järjestetään Kelan kuntoutuslaissa mainitulla perusteella

- Kuntoutuksen voi järjestää Kela, hyvinvointialue tai työterveyshuolto

Kuntoutusrahaa on mahdollista saada syöpää sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuksen

Kasvokkaisen kuntoutuksen ajalta

- Kuntoutuspäivän pituus on vähintään 6 tuntia

Kuntoutusrahaa ei voi saada syöpää sairastavan aikuisen sopeutumisvalmennuksen

Ennakkoyhteydenoton ajalta

Seurantayhteydenoton ajalta

Kuka voi hakea kuntoutusrahaa?

Asiakas itse

- OmaKelassa
- Lomakkeella KU112
- Suullisesti

Työnantaja

- Työnantajan asiointipalvelussa
- Tulorekisterin kautta
- Lomakkeella Y17

Hakuaika on 6kk asiakkaalla ja työnantajalla

Kuntoutusrahan määrä

Asiakas voi arvioida kuntoutusrahan määrän laskurilla

Kuntoutusraha määräytyy vuositulon perusteella

Jos tuloja ei ole tai ne ovat vähäisiä, kuntoutusraha on kuitenkin aina vähimmäismääräinen

Kuntoutusrahan maksaminen

Kuntoutusrahaa maksetaan omavastuuajan jälkeen arkipäiviltä (maanantai – lauantai)

- Jos kuntoutus toteutuu sunnuntaina tai arkipyhänä, kuntoutusrahaa ei voi saada
- Kuntoutusraha maksetaan jälkikäteen osallistumistodistuksen perusteella.

Kela [maksaa kuntoutusrahan työnantajalle](#), jos asiakas saa kuntoutuksen ajalta palkkaa

Kuntoutusrahasta [pidätetään veroa](#)

Kela|Fpa®

Kelan yhteystiedot

Kelan yhteystiedot

Palveluntuottajien yhteydenotot ensisijaisesti sähköpostilla

1

Kelan kuntoutuksen palvelukuvauksiin ja niiden tulkintaan liittyvät kysymykset: kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi

2

Rekisteröitymiseen tai rekisteröitymisjärjestelmään vietäviin tietoihin liittyvät kysymykset kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

3

Kuntoutuspalvelujen sopimuskauden aikaisiin muutoksiin, kuten esimerkiksi palveluntuottajan rakenteelliset muutoksiin, tilojen muutoksiin ja laskuttajan muutoksiin, sekä vakaviin tapaturmiin liittyvät ilmoitukset: kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

4

Rekisteröitymisjärjestelmään ja tunnistautumiseen liittyvät tekniset kysymykset: kuntoutus_jarjestelmat@kela.fi

Kiitos

Kela|Fpa®